

आष्टी उपसा सिंचन योजना, ता. मोहोळ, जि. सोलापूर प्रकल्पाच्या रु. ७२२.१९ कोटी किंमतीच्या तृतीय सुधारित प्रशासकीय अहवालास मान्यता देणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक : सुप्रमा-१०२४/प्र.क्र.४५७/२०२३ /मोप्र-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : १४ ऑक्टोबर, २०२४

पहावे:-

१. महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांचा निर्णय क्र.आष्टी उर्सियो /२९६/ (१४५/९६)/ प्रशा-२ दि. १०/१०/१९९६.
२. शासन निर्णय क्र. १आष्टी उर्सियो सुप्रमा २००९/ ६३२/ २४४/०९ मध्यम प्रकल्प/ दि. ०१/११/२०१०
३. शासन निर्णय क्र. सुप्रमा २०१८/ प्र.क्र. ६५/ २०१८/मो.प. १, दि. ०५/१२/२०१८
४. महामंडळाचे पत्र क्र. मकृखोविम/०३/(४०८/२०२४)/प्रबां-१/६१८४/२०२४ दि.०९/१०/२०२४

प्रस्तावना :

आष्टी उपसा सिंचन योजना, ता. मोहोळ, जि. सोलापूर ही योजना महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळांतर्गत “उर्वरित महाराष्ट्र” या प्रदेशामध्ये आहे. योजनेचा उद्भव मौजे आष्टी ता. मोहोळ जि. सोलापूर येथील अस्तित्वातील आष्टी मध्यम प्रकल्पाच्या तलावातून आहे.

सदर प्रकल्पाचा समावेश कृष्णा खोऱ्यातील उर्ध्व भीमा उपखोऱ्यात (K५) होत असून महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ अंतर्गत “उर्वरित महाराष्ट्र” या प्रदेशात आहे. या योजनेद्वारे सोलापूर जिल्ह्यातील मोहोळ तालुक्यातील १२४२० हेक्टर (८५२० हेक्टर व नव्याने प्रस्तावित टप्पा क्र.३ द्वारे ३९०० हेक्टर) व माढा तालुक्यातील ४८० हेक्टर अशा प्रकारे एकूण १२९०० हेक्टर अवर्षण प्रवण क्षेत्रास सिंचनलाभ देणे नियोजित आहे. योजनेचा पाणीवापर ४३.८९ दलघमी (१.५५ अघफू) इतका असून त्यापैकी २८.३२ दलघमी (१.०० अघफू) पाणीवापर भिमा (उजनी) प्रकल्पाच्या जलनियोजनामधून व उर्वरित १५.५७ दलघमी (०.५५ अघफू) पाणीवापर आष्टी प्रकल्पाच्या येव्यातून प्रस्तावित आहे. या योजनेमध्ये पहिला टप्पात ८४१५ हेक्टर , दुसरा टप्पात ५८५ हेक्टर व प्रस्तावित तिसऱ्या टप्पात ३९०० हेक्टर असे १२९०० हेक्टर क्षेत्र प्रस्तावित आहे. तसेच आष्टी उजवा कालवा किमी ४.१३५ कि.मी. ते २८ व आष्टी डावा कालवा किमी १ ते २३ मधील अस्तरीकरण केल्यामुळे उपलब्ध होणाऱ्या ४३.८९ दलघमी (१.५५ अघफू) पाण्यात १०.९२ दलघमी (०.३८६ अघफू) इतकी बचत होत असून या पाण्यातून प्रस्तावित टप्पा क्र.३ नियोजित आहे.

संदर्भ क्र. १ अन्वये आष्टी उपसा सिंचन प्रकल्पास दि. १०/१०/१९९६ रोजी सन १९९९-२००० दरसूचीवर आधारित महामंडळ स्तरावर रु. ४९.६० कोटी लक्ष किंमतीस मूळ प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. तदनंतर संदर्भ क्र. २ अन्वये सन २००७-०८ चे दरसूचीवर आधारीत रु. ८३.०४ कोटी रक्कमेस प्रथम प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. तदनंतर संदर्भ क्र. ३ अन्वये सन २०१३-१४ चे दरसूचीवर आधारीत रु. ३४७.४५ कोटी रक्कमेस द्वितीय प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती.

बांधकामाचे दरम्यान दरसूचीतील बदलामुळे झालेली वाढ, भुसंपादनाच्या किंमतीतील वाढ, तसेच प्रस्तावित टप्पा क्र. ३ चे शिर्षकामे, व त्यावरील वितरण व्यवस्था तसेच या योजनेच्या उजव्या कालव्यावरील सा.क्र. ४/१३५ ते २७/८६० लांबीमधील व डाव्या कालव्यावरील सा.क्र. ०/००० ते २३/००० मी. मधील प्रस्तावित अस्तरीकरण व इतर अनुषंगीक खर्चामुळे प्रकल्प किंमतीत वाढ झाली त्यामुळे महाराष्ट्र कृष्णा खोरे पाटबंधारे विकास महामंडळाने संदर्भ क्र. ४ अन्वये तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचा प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे.

मा.मंत्रीमंडळाने बांधकामाची सद्यःस्थिती, किंमत वाढीची कारणमिमांसा, प्रस्तावित तिस-या टप्प्यामुळे कामाच्या व्याप्तीत बदल व त्यानुषंगाने वाढीव १० गावास मिळणारा सिंचनाचा लाभ, प्रकल्पातील कामाच्या अनुषंगाने, याचा परामर्श घेऊन कायमस्वरूपी अवर्षणप्रवण सोलापूर या जिल्ह्यांना वरदान ठरणार्या आष्टी उपसा सिंचन योजना, ता. मोहोळ, जि. सोलापूर या प्रकल्पाचे काम पूर्णत्वास नेण्याच्या उद्देशाने, जलसंपदा विभागाच्या विभागाच्या सन २०२२-२३ च्या दरसूचीवर आधारित रुपये ७२२.१९ कोटी किंमतीच्या तृतीय सुधारित प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय-

आष्टी उपसा सिंचन प्रकल्प, मोहोळ जि. सोलापूर या प्रकल्पाच्या जलसंपदा विभाग, सन २०२२-२३ च्या दरसूचीवर आधारित रुपये ७२२.१९ कोटी (रुपये सातशे बावीस कोटी एकोणवीस लक्ष) इतक्या किंमतीस [प्रत्यक्ष कामासाठी रुपये ६५२.१९ कोटी (रुपये सहाशे बावन्न कोटी एकोणवीस लक्ष) व अनुषंगीक खर्च रुपये ७०.०० कोटी (रुपये सत्तर कोटी)] खालील अटींच्या अधीन राहून तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- १) वैधानिक मान्यतेबाबत शहानिशा/तपासणी करून महामंडळाने प्रचलित शासन निर्णयान्वये कार्यवाही करणे बंधनकारक आहे. त्यानुषंगाने याबाबतची संपूर्णतः जबाबदारी महामंडळाची राहिल.
- २) राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीच्या छाननी अहवालातील मुद्द्यांची पूर्तता करावी. राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांबाबत सदर प्रकल्पाचे आर्थिक बाबतीत व इतर मुद्द्यांच्या बाबतीत भविष्यात कोणतीही अनियमितता झाल्याचे निर्देशनास आल्यास त्याबाबतची जबाबदारी मुख्य अभियंता व कार्यकारी संचालक यांची राहिल.
- ३) राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने नमूद केल्यानुसार महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण यांची मान्यता घेण्याबाबत तसेच वैधानिक मान्यतेबाबत महामंडळाने प्रचलित शासन निर्णयान्वये कार्यवाही करणे बंधनकारक आहे. त्यानुषंगाने याबाबतची संपूर्णतः जबाबदारी मुख्य अभियंता व कार्यकारी संचालक यांची राहिल.
- ४) प्रत्यक्ष काम करण्यापूर्वी सविस्तर संकल्पन मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक यांचेकडून करून घेण्याची दक्षता घ्यावी सविस्तर संकल्पनाअंती राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने नमूद केल्यानुसार परिस्थिती उद्भवल्यास होणाऱ्या तांत्रिक बदलाच्या बाबीस मुख्य अभियंता व आर्थिक बाबीस कार्यकारी संचालक जबाबदार राहतील.
- ५) राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने सुचविल्याप्रमाणे सर्वप्रथम अस्तरीकरणाचे काम हाती घेण्यात यावे व पाणी बचतीचा वस्तुनिष्ठ अभ्यास करूनच प्रस्तावित टप्पा क्र.३ मधील कामे हाती घेण्यात यावे.
- ६) प्रकल्प विहित वेळेत पूर्ण होऊन शेतकरी/लाभार्थी यांना लाभ होईल या दृष्टीने प्रकल्प निर्धारित वेळेत पूर्ण करण्याचे नियोजन करावे व त्यानुसार उचित कार्यवाही करण्याची दक्षता महामंडळाने घ्यावी.
- ७) प्रकल्पामध्ये बंदिस्त नलिका वितरण प्रणालीचा समावेश आहे. त्यामुळे बंदिस्त नलिका वितरण प्रणालीसंदर्भातील शासन निर्णय दि. १३.०१.२०१७ नुसार नलिका वितरण आराखड्यास व संकल्पचित्रास तसेच आर्थिक व्यवहार्यताबाबत मान्यतेची कार्यवाही कार्यकारी संचालक यांनी करावी.
- ८) संपूर्ण लाभक्षेत्रामध्ये पाणी वापर संस्था स्थापन करून सिंचन व्यवस्थापन पाणी वापर संस्थेस हस्तांतरित करावे.

- ९) सुधारित प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही. तसेच सदर प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च न करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे महामंडळाची राहिल.
- १०) आर्थिक दायित्व निर्माण होईल अशा नवीन घटकांचा शासन मान्यतेशिवाय प्रकल्पात समावेश करू नये.
- ११) सुधारित प्रशासकीय मान्यता म्हणजे प्रकल्प कार्यान्वितीकरणाच्या विविध टप्प्यांवर क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी घेतलेल्या विविध निर्णयास व क्षेत्रीय अनियमितता झाली असल्यास अशा अनियमिततेस सहमती असल्याचे गृहीत धरता येणार नाही.
- १२) प्रचलित शासन निर्णय, नियम, CVC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी महामंडळाची राहिल.

प्रकल्पाच्या उपशिर्षनिहाय तरतूदीचा गोषवारा परिशिष्ट "अ" मध्ये सोबत जोडला आहे.

या प्रकल्पाच्या कामावरील खर्च मागणी क्र. आय ५, मुख्य लेखाशीर्ष ४७०० मोठे पाटबंधाऱ्यावरील भांडवली खर्च, (८०) सर्वसाधारण, (१९०) सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणूका, (०२) योजनांतर्गत, (०२) (०१) महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान उर्वरित महाराष्ट्र) (संगणक संकेतांक ४७०१ एच-६२९) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालावा व शासनाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर सुप्रमा अहवालास नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३३६/२०२४ कार्यासन १४३४ वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४५९ दि.१३/१०/२०२४ कार्यासन व्यय-१२ सहमती प्राप्त असून सदर मा. मंत्रीमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०१४१७५७२२१२२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र: परिशिष्ट "अ"

(संदिप भालेराव)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.मंत्री (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. विरोधी पक्ष नेते विधानसभा/विधान परिषद, विधामंडळ, मुंबई.
- ६) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई

- १०) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर.
- १३) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे
- १४) मुख्य अभियंता (विप्र) महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे.
- १५) कार्यासन मोप्र-१ संग्रहार्थ.

आष्टी उपसा सिंचन योजना, ता. मोहोळ, जि. सोलापूर
शासन निर्णय क्रमांक : सुप्रमा-१०२४/प्र.क्र.४५७/२०२३ /मोप्र-१दिनांक:- १४ ऑक्टोबर – २०२४
परिशिष्ट “अ”

(रु. लक्ष)

उपशीर्ष	मंजूर द्वितीय सुप्रमा नुसार तरतुद (दरसुची वर्ष २०१३-१४)	तृतीय सुप्रमा नुसार तरतुद (दरसुची वर्ष २०२२-२३)
१	२	३
ए-प्राथमिक कामे	१६.१३	९५.५८
बी-जमीन	२८९.०३	६१४.१९
सी-कामे	४९०३.८६	१०१३३.८८
डी-विमोचक	५.७९	४.९७
के-इमारत	६०.३१	५०.१०
एल- (अ) मातीकाम	०.००	०.००
एल- (आ) अस्तरीकरण	०.००	३७२४.९४
एम-वनीकरण	२३.०९	५१.८१
ओ-संकिर्ण	१५.११	९४.७३
आर-दळणवळण	३११.९५	२८३.८५
क्यू- हत्यारे व संयंत्रे	०.००	२०.००
एक्स-इनव्हायरमेंट	४३.३४	५१.८३
एकूण (A)	५६६८.६१	१५१२५.८८
ए-प्राथमिक कामे	१३९.६६	१०६.६७
बी-जमीन	१०४६८.९३	१५३६६.५७
डी-विमोचक	२६८.०३	५५२.३३
एफ-आर.एच. टी. वर्क्स	२०२९.६८	२७१५.२४
जी-ब्रिजेस	१९६५.४५	२१६२.७६
एच-एस्केप.	२२.१८	१३८.५०
के-इमारत	०.००	५८२.९९
एल-मातीकाम	४६१५.७६	७५१४.६२
एम-वनीकरण	२९.४२	२०.१२

उपशीर्ष	मंजूर द्वितीय सुप्रमा नुसार तरतुद (दरसुची वर्ष २०१३-१४)	तृतीय सुप्रमा नुसार तरतुद (दरसुची वर्ष २०२२-२३)
ओ-संकिर्ण	११.३४	१०.१४
पी-देखभाल	१४१.८३	४८४.५
यु-वितरीका	३६१०.४०	१७४८१.८६
व्ही-शेतचारी	२७३८.७७	२७३८.७७
डब्ल्यु-निचराचारी	२१७.९८	२१७.९८
एकूण (B)	२६२५९.४३	५००९३.०५
(C) एकूण कामे (A+B)	३१९२८.०४	६५२१८.९३
(D) आस्थापना व इतर	२८१७.०४	७०००.८०
एकूण एकंदर (C+D)	३४७४५.०८	७२२१९.७३

ठळक बाबी-

- अ) योजनेचे लागवडीलायक सिंचनक्षेत्र (CCA)-२०४१० हेक्टर.
 आ)योजनेचे सिंचनक्षेत्र (ICA)- १२९०० हेक्टर.
 इ) लाभव्य गुणोत्तर- १.८६
 ई) आर्थिक परतावा दर(IRR)- १३.५१

(संदिप भालेराव)
 अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन